Nr 100

KURYER LITEWSKI

w Wilnie w Poniedziałek dnia 21 Sierpnia v. s. 1822 roku.

WIADOMOSCI KRAJOWE.

St. Petersburg, dnia 9 sierpnia.

(z *Ruskiego Inwalida*)

Przez rozkaz dzienny z dnia 2 sierpnia, Dowódzca 2giey brygady 1szey dywizyi ułańskiey Jenerał Major Xiążę *Łopuchin*, naznaczony Dowódzcą 1szey brygady teyże dywizyi, a na jego mieysce Dowódzcą 2giey brygady, zostający przy Naczelniku dywizyynym teyże dywizyi Jenerał Major *Palicyn* 1szy. Dowódzca 2giey brygady 1szey dywizyi grenadyerów Jenerał Major *Pankratjew* 1szy ma się uważać po armii.

Cesarz Jegomość, odwiedzając Nayłaskawiey, dnia 26 lipca, port kronsztadzki i stojącą w nim eskadrę, znalazłszy we wszystkiém porządek i czystość, oświadcza za to Monarsze Swe zadowolenie Głównemu Dowódzcy pomienionego portu, wiceadmirałowi *Mollerowi* 1mu, i dowodzącemu eskadrą Wice-admirałowi *Kronowi*; a dla niższych rang gwardyyskiego ekwipażu i innych, którzy byli wtedy na statkach żaglowych i wiosłowych, również i dla tych, którzy się znaydowali na okrętach *Retwizanie* i *Lipsku*, na fregacie *Kreyserze* i na szalupie *Ładodze*, Naymiłościwiey przeznacza po rublu na każdego.

Rzeczywisty radca stanu, *Kowalew*, mianowany Cywilnym Gubernatorem kijowskim.

W Naywyższym Ukazie do Rządzącego Senatu z dnia 2 t. m. wyrażono: „Potwierdziwszy rozporządzenia dla dalszych postępow Rękodzielni Alaxandrowskiey, zgodnie z wolą Nayukochanszey Matki Naszey Nayjaśnieyszey Cesarzowey Jeymości Maryi Federowny, Rozkazujemy: uczniom, którzy wybędą przy robotach rzemieślniczych w tey rękodzielni, po dóyści zupełności lat, jeszcze lat sześć, dozwolić mieć prawo wchodzenia do służby skarbowey, jeżeliby sobie życzyli, nie prosząc osobnego na to dozwolenia, prócz uwolnienia od towarzystwa, jeżeliby wtedy do jakiegokolwiek stanu byli oni zapisanymi.

Sankt-Petersburg, dnia 10 sierpnia.

(z *Ruskiego Inwalida*)

Przez rozkaz dzienny z dnia 3 sierpnia, liczący się w armii Jenerał Major, *Ratkow*, naznaczony Dowódzcą leibgwardyi Garnizonowego batalionu i brygadnym Naczelnikiem gwardyyskich kompaniy inwalidów.

Przez tenże rozkaz dzienny, Jego Cesarska Mość oświadcza Swoje zadowolenie Brygadnemu Dowódzcy oddzielnego korpusu osad woyskowych Jenerał Majorowi *Szkurynowi*, za piękny stan woysk jemu powierzonych, znaleziony w czasie ich przeglądu przez Głównego Naczelnika osad woyskowych, Jenerała artylleryi Hrabiego *Arakczejewa*.

Przez Ukaz Jego Cesarskiey Mości z dnia 24 lipca r. t. do Komitetu Naywyżey ustanowionego dnia 18 sierpnia 1814 roku, Jenerałowie adjutanci, Xiążę *Szczerbatow* 1szy, *Depreradowicz* i *Benkendorf*, naznaczeni do zasiadania w tymże Komitecie.

W Naywyższym Ukazie wydanym do Rządzącego Senatu d. 25 z. m. wyrażono: „Przychylając się do podaney Nam od Kuratora Charkowskiego wydziału edukacyynego, Radcy Taynego *Karniejewa*, prośby, Naymiłościwiey uwalniamy go, dla starości i słabości zdrowia, zupełnie od służby, obracając dlań, przez wzgląd na 55letnią służbę gorliwą i chwalebną, w pensyą stołowych pieniędzy z urzędu Kuratora, trzy tysiące sześćset rubli na rok, prócz pobieraney już przez niego pensyi po 6 t. rubli na rok. Na mieysce jego Kuratorem Charkowskiego wydziału edukacyynego rozkazujemy bydź prezydentowi Komitetu dla opatrzenia woysk suknem, Rzeczywistemu Radcy Stanu *Karniejewemu*, któremu na dopełnienie stołowych pieniędzy, do urzędu Kuratora przeznaczonych, wypłacać po 2400 rubli corok, aby się złożył taki dochod, jaki on pobierał na mieyscu prezydenta w pomienionym Komitecie.

Starszemu sekretarzowi Kuratora Charkowskiego wydziału edukacyynego Radcy Dworu *Podwysockiemu*, w nagrodę odznaczającey się służby i pracy podjętey w tym obowiązku, naymiłościwiey naznaczono wypłacać corocznie pensyi dożywotniey po 1500 rubli, prócz pobieraney płacy do obowiązkow jego przywiązaney.

Sankt Petersburg, dnia 11 sierpnia.

(z *Ruskiego Inwalida*)

Radcy kollegialni dyrektor kassy zachowawczey oddziału pożyczkowego Rady Opiekuńczey sanktpetersburskiey Marek *Jakubowski*, Urzędnik do szczególnych poleceń w Kommissyi do ułożenia praw, Bazyli *Anastasewicz*, mianowani Radcami Stanu; Radca tytularny, Radca Izby Skarbowey Wileńskiey Bazyli *Kołkowski*, mianowany Assesorem kollegialnym, wszyscy ze starszeństwem od czasu wysłużenia lat zakreślonych w rangach poprzedzających.

AUSTRYA.

(z *Gaz. Warsz.*) *Wiedeń, dnia 15 sierpnia.* Udając się do Werony dyplomatycy zamówili już tam dla siebie mieszkania, a poseł Rossyski wysłał pewnego urzędnika, aby, najął mieszkanie dla N. Cesarza Jmci *Alexandra*, ministrow i dworu jego.

Od brzegow Dunaju d. 4 sierpnia. Zdaje się (pisze gazeta norymberska). iż Wschod i Zachod zatrudniają teraz zarówno gabinety europeyskie. W tymże czasie, kiedy do *Wiednia* przybył z *Madrytu* goniec z ważnemi wiadomościami, nadeszła tam także przez *Bukarest* poczta ze *Stambułu*. Między innemi były listy od internuncyusza austryackiego, które muszą bydź tym większey wagi, iż w kancellaryi nadworney, nayglębszą o niey zachowują tajemnicę.

Tryest, dnia 26 lipca. W giełdzie tuteyszey ogłoszono rozkaz rady nadworney wojenney pod d. 20 z. m. do dowódcy oddziału floty austryackiey w Lewancie, aby wspólnie z dowódcami okrętow wojennych angielskich i francuzkich, zasłaniał wszelkie okręty kupieckie, pod jakąkolwiek bądź banderą, gdy powstańcy greccy, ustanowiwszy rząd nieuznany od żadnego mocarstwa, ogłosili wszystkie brzegi państwa ottomańskiego za będące w stanie zamknięcia, i kilka okrętow kupieckich austryackich zabrali. Połączone eskadry mają się także starać o oddanie okrętow, które powstańcy schwytali. (Okręty te, dodaje gazeta hamburska, już oddano przez uszanowanie dla Austryi.)

PRUSSY.

(*z Gaz. Warsz.*) *Berlin, dnia 20 sierpnia.* Niedawno przejeżdżał tędy goniec rossyyski wysłany z *Petersburga* do *Londynu.*

Z rozkazu Monarchy naszego wybierają teraz rekrutow dla uzupełnienia odwodu woyska; przysięgę atoli wykonają wchodząc do rzeczywistey służby. Rekruci tacy nazywają się *pięcioletnimi rezerwistami woyskowymi*, i cwiczą się przy rozmaitych sztabach milicyi prowincyonalney. W zwyczaynych przypadkach zostają pod juryzdykcyą dotychczasowych właściwych sądow cywilnych i kryminalnych, i za ucieczkę tylko podlegają sądom woyskowym.

NIEMCY.

(*z Gaz. Warsz.*) *Od brzegow Menu, dnia* 12 *sierpnia* N. Wielki Xiążę Rossyyski *Michał* przybył do *Sztuttgardu.*

Izba deputowanych badeńskich zniosła cechy, a zwierzchność nad rzemieślnikami oddała właściwey radzie pod dozorem rządu. Pierwsza izba ukończyła obrady swoje względem projektu do prawa o odpowiedzialności ministrów i znakomitszych urzędnikow krajowych. Przedmiotem jego jest, przywiedzenie do skutku § 67 konstytucyi.

Wypadki w Hiszpanii na początku lipca (pisze gazeta hamburska) sprawiły rozmaite wrażenia na umyśle zagranicznych posłow i ministrow w *Madrycie*. Słychać, iż poseł pewnego mocarstwa zapewnił, iż dwór jego bynaymniey do tych rozruchow nie należał. Ministrowie angielscy sądzą, iż mocarstwo to nie przedsięweźmie żadnego kroku przeciw Hiszpanii bez porozumienia się z innemi mocarstwami europeyskiemi, przyznają oraz, iż wypadki mogą taki wziąć obrót, iż wdanie się będzie koniecznie potrzébném. Ważne zdarzenia d. 7 i 8 lipca przywiodły na pamięć środki, których dawniey użyto dla utrzymania spokoyności we Włoszech.

Czytamy w jedney z gazet nadreńskich, iż roku 1168 tak zarodziły winogrona, iż przy budowaniu domow, do wapna zamiast wody, wlewano wino.

Drezno, dnia 7 sierpnia. Dnia 6 b. m. o godzinie 11tey w nocy przejeżdżał tędy Król Jmć Pruski pod nazwiskiem Hrabiego *Ruppin* udając się do *Teplitz.*

N. Cesarz Alexander (pisze gazeta berlińska) wyjechawszy dnia 27 b. m. z *Petersburga*, uda się (jak słychać) przez *Berlin, Drezno, Pragę, Linz, Inspruch* i *Tegernsee* do *Werony.* W *Inspruku* ma się zjechać z N. Cesarzem austryackim, a w *Tegernsee* z Królem bawarskim. Kongres potrwa do marca roku przyszłego.

Arcy-Xiążę *Franciszek Karol* (syn N. Cesarza austryackiego) przybył d. 5 b. m. do *Pilnic.*

Frankfort, dnia 9 sierpnia. Bohaterskie dzieła grekow powiększyły zapał za ich sprawę. Wielu kupcow tuteyszych należy do przedsięwzięcia pewnego domu handlowego w *Marsylii.* Jeden kupiec wziął 60 akcyy po 1000 fr. Pod koniec zeszłego miesiąca przejeżdżało tędy dwóch światłych i biegłych w polityce ludzi do *Paryża* i *Marsylii.* Celem ich podróży ma bydź, posłanie grekom szczególniey broni i potrzeb wojennych, których z upragnieniem oczekują.

ANGLIA.

Londyn, dnia 9 sierpnia.

(*z Gazety Warszawskiey*)

Jutro wsiądzie Król nasz na okręt w *Greenwich* i popłynie do Szkocyi.

Obrady parlamentu zostały odroczone do 8 października.

Dnia 13. Cała stolica tuteysza jest pogrążona w smutku z powodu nagłey śmierci margrabiego *Londonderry* (*Lorda Castlereagh*). Wczora wieczorem odebrano przez sztafetę wiadomość, iż umarł na pedogrę, która doszła do żołądka. Powszechnie sądzą, iż ciało jego nie mogło znieść ogromu i ważności prac umysłowych i natężeń. Od kilku już tygodni okazywał nadzwyczayną posępność, którą naywięcey d. 9 b. m., gdy Króla żegnał, przyjaciele jego postrzegali. Tegoż dnia wieczorem, sprowadzony lekarz domowy, *Bankhead*, zastał go w mocney gorączce z bólem głowy i kazał mu stawić bańki. Sprawiło to ulgę i margrabia wkrótce wyjechał z małżonką swoją do *North-Cray.* Tam nazajutrz rano odwiedził go lekarz, i znalazł zdrowszym; nie pozwolił mu jednak wstawać z łóżka. Dnia 11 b. m. okazały się znaki pomieszania zmysłow. Wyniesiono z pokoju wszystko, czémby chory mógł sobie zaszkodzić. Nazajutrz o godzinie 7mey zrana, przyszedł służący do lekarza *Bankhead* i oświadczył, iż margrabia chce z nim mówić. Udał się zaraz lekarz do garderoby, gdzie zastał Margrabiego który wyrzekłszy parę słów do niego, padł natychmiast umarły na ręce lekarza, ten zaś jakoby miał postrzedz iż sobie scyzorykiem żyłę pulsową w szyi przerznął. Skonał Margrabia bez konwulsyy i bolow. Scyzoryk znaydował się w pugilaresie, a służący o nim nie wiedzieli, lub zapomnieli.

Wypadek ten sprawił mocne wrażenie na umyśle urzędnikow wydziału interessow zagranicznych. Dway ministrowie gabinetowi, Hrabia *Liverpool* i kanclerz, bawiący w poblizkich dobrach swoich, przybyli natychmiast do stolicy. Xiążę *Wellington*, Hrabia *Harrowby* i Lord *Maryborough* udali się do stałego lądu, a inni ministrowie towarzyszą królowi w podróży do Szkocyi. Podług gazet tuteyszych, następcą nieszczęśliwego Margrabiego ma bydź Pan *Canning*, albo Pan *Peel* lub Pan Karol *Stuart*, poseł nasz przy dworze francuzkim, albo też Lord *Grenville.*

Wczora rano lekarz *Bankhead* doniosł Hrabiemu *Liverpool*, o szczegółach śmierci Margrabiego *Londonderry.* Posłano gońców do Króla Jmci i wszystkich nieobecnych w stolicy ministrów.

HISZPANIJA.

Dostrzegacz austryacki z dnia 17 sierpnia zawiera z Hiszpanii, co następuje:

„Naynowsze wiadomości z *Madrytu*, jakich nam gazety paryzkie udzielają, dochodzą do dnia 28 lipca. Uwięzienia i proskrypcye zdawały się w tey stolicy należeć do porządku dziennego, a jednakże partya exaltowanych, która dziś śmieley jak kiedykolwiek głowę podnosi, nie mogła się jeszcze uspokoić. Nieustająca deputacya kortezów podała Królowi przełożenie, w którem wystawuje Królowi Jmci potrzebę oddalenia jeszcze ze służby swojey mnóztwa osób. Minister interessów zagranicznych, *D. Martinez de la Rosa* doprasza się ciągle o uwolnienie od obowiązku; minister sprawiedliwości P. *Gareli*, stosownie do życzenia swego, otrzymał uwolnienie. P. *Calatrava* mianowany na urząd ministra spraw wewnętrznych, zbrania się ciągle od przyjęcia tego urzędu, a nowy minister woyny, jenerał *Lopez Bannos*, jeszcze nie przybył. Oczekują go co chwila, a partya jego (był on jak wiadomo jednym z głównych sprawców rewolucyi w 1820) spodziewa się, że on, stosownie do ułożonego niedawno na placu konstytucyynym przez milicyą przełożenia, podeymie się ułożenia nowego „szczególniey liberalnego“ ministeryum, i przyłoży się do niezwłócznego zwołania *nadzwyczaynego zgromadzenia Kortezów.* Exaltowani wymieniają Pana *Pando*, jako ministra interessów zagranicznych, Pana *Gasco* (byłego deputowanego) jako ministra sprawiedliwości, a Pana *Eguia*, dyrektora dochodów jako ministra skarbu.“

„Wyrokiem królewskim z d. 23 lipca, część kraju składająca siódmą dywizyą woyskową (prowincye *Barcelona*, *Gerona*, *Lerida* i *Tarragona*) ogłoszoną jest w stanie wojennym, i ma tém samém bydź osadzoną woyskiem działającem. Dowodzącym jenerałem tego woyska, jak wyrażono w pomienionym wyroku, z powodu „*znajomości swoich w sztuce wojenney i gorliwego przywiązania do sprawy konstytucyyney*“ mianowany jest znajomy marszałek obozowy D. *Francesco Espoz* i *Mina*, z nadaniem mu nadzwyczaynego pełnomocnictwa. Srodek ten okazuje naylepiey, jak w pomienionych prowincyach powstanie przeciw obecnemu systematowi znaczney nabrało wagi, i jak bezzasadne bydź muszą tylekroć ponawiane

twierdzenia o zupełnem rozbiciu i zniszczeniu korpusów rojalistowskich w tychże prowincyach. Atoli i w prowincyach baskiyskich (*Guipuzcoa*, *Alava* i *Biskaja*) i w Nawarrze opór przeciw wyżey pomienionemu systematowi nabiera coraz większey mocy. Większa część portów między *San Sebastian* i *Bilbao*, a mianowicie *Bermeo* i *Lequeitio* są w ręku rojalistów, między których naczelnikami w tych okolicach, jako celnieyszego wymieniają byłego naczelnika gierillów, imieniem *Cabaras*. Znajomy też pleban *Merino*, jak twierdzi gazeta *Constitutionel*, miał się znowu ukazać ze znaczną liczbą ludu pomiędzy *Burgos* i *Aranda* (*de Duero*). Miasto *Orihuela* (w Murcyi) powstało zupełnie przeciw konstytucyi. Podług listów z *Alicantu* pod d. 20, woyska znaydujące się w tey prowincyi otrzymały rozkaz iśdź ku *Orihuela*.“

Daley czytamy w tymże *Dostrzegaczu austryackim* z d. 18 sierpnia:

„*Gazette de France* donosi z Madrytu pod 28 lipca: „Kommissya nieustająca wskazała tedy Królowi Jmci, na jego żądanie, osoby, które ma od siebie oddalić, a temi są Patryarcha, W. Koniuszy i inni urzędnicy dworu; ale dotąd żaden jeszcze nieoddalony. Nikt też nie chce bydź ministrem, a Hiszpanija jest jakby bez rządu. P. *Calatrava* nie przyjął swojey nominacyi: rozumieją o jenerale *Lopez-Bannos*, który ma przybydź d. 28 wieczorem, że przyymie ministeryum wojenne. Jenerał *Elio* protestował się przeciwko kompetencyi trybunału, który go ma sądzić.“

Podług teyże gazety *de France* w *Barcellonie* d. 27 lipca było wielkie zamieszanie; wiele osób zabierało się do ucieczki. Junta zdrowia oświadczyła znowu (mylnie jak w roku przeszłym), że osoby w łazarecie umieszczone nie okazują żadnego śladu żółtey gorączki. Listy z *Perpignan* pod 28 lipca (w gazetach paryzkich pod 7 t. m.) potwierdzają, niestety! wiadomość o nowém ukazaniu się żółtey gorączki w *Barcellonie*, jednakże dotknęła ona tylko trzy osoby, które natychmiast z potrzebną ostróżnością do łazaretu przeniesiono. Intendencya zdrowia w *Perpignan*, łącznie z dowodzącym w departamencie jenerałem, przedsięwzięła wszelkie potrzebne środki dla jak nayściśleyszego przecięcia kommunikacyi z Katalonią tak od strony lądu jako i morza.“

„O działaniach jenerała *Quesada* donoszą gazety paryzkie z d. 7 b. m.:“ Dnia 18 lipca znaydował się jenerał *Quesada* z oddziałem swoim w *Roncevaux*. Konstytucyoniści posunęli się byli na przód dla uderzenia na *Quesadę*, ale po nader zaciętey walce odparci zostali do *Linzauin*. Strata konstytucyonistów wynosi 30 zabitych, między którymi jeden oficer, 45 ranionych i 3 jeńców. Mnóztwo zbiegłych przyszło bez broni do *Pampeluny*. Rojaliści mieli tylko 4 zabitych i 8 rannych. Nawarczykowie, którzy z nayiększą skwapliwością spieszą pod chorągwie woyska wiary, walczą i znoszą trudy wojenne z odwagą i stałością starych wojowników. Pokonywają oni nayiększe niebezpieczeństwa z tą nieustraszoną odwagą, jakiey Hiszpani od dawna dali tyle przykładów. Zdaje się, że woyska konstytucyyne z przybyłą z Pampeluny artylleryą, chcą uderzyć na warowny zamek *Irati*. Załoga przygotowana jest do nayzacięstszego oporu. Dnia 20 jenerał *Quesada* zajął stanowisko pod wioską *Sarrainzain*.“

Gazeta Warszawska zawiera między innemi z *Madrytu* pod 28 lipca: „Król życzy sobie zabawić przez sierpień w zamku *La Granga*, gdyż zbroyne bandy około *Sacedon* czynią mieysce to niebezpiecznem.

„Uwięziono w *Leganos*, wsi o milę od *Madrytu* leżącey, notaryusza pewnego, który miał 80,000 franków w złocie do rozdania pomiędzy osadę, złożoną z 5go batalionu gwardyi. Rozdał tylko 8,000, resztę zaś, to jest 72,000, znaleziono przy nim. Oświadczenia jego wplątać mogą wiele znakomitych osób.

„Donoszą z *Siguenza*, iż bezprawia popełnione przez woysko konstytucyyne przy weyściu do miasta, przechodzą wszelkie wyobrażenie, i mają bydź tak okropne, że nawet gazety nie śmiały ich opisać. Miasto zamieniło się w gruzy. Wszystko zrabowano i zniszczono.

„W skutku ostatnich wypadków wszystkie milicye w Hiszpanii są czynne.“

TURCYA.

(z *Gaz. Warsz.*) *Stambuł, dnia* 20 *lipca*. Porta usiłuje zgromadzić liczną potęgę w Macedonii, i tym końcem posyła tam woyska z Bulgaryi. Inne korpusy nad *Dunajem* odbiorą zapewne rozkaz udania się do Macedonii.

Od granic tureckich 30 *lipca*. Pan *Negri*, sekretarz stanu i minister interessow zagranicznych tymczasowego rządu greckiego, wydał d. 16 maja okolnik do ajentow obcych mocarstw, którzy się znaydują w podległych temu rządowi prowincyach. Donosi im o ustanowieniu tymczasowego rządu, i oświadcza, iż zasadą postępowania jego będą środki, zmierzające do utrzymania dobrey harmonii, i że interes cudzoziemcow dozna zawsze tey samey troskliwości, co krajowcow. „Udawaycie się WPanowie (wyraża) do ministeryum mego, ilekroć wypadnie czynić jakie przełożenia rządowi naszemu. Dołączam kopiją organicznego prawa, które zgromadzenie konstytucyyne w *Epidauros* ogłosiło.“

Tymczasowy grecki minister woyny, *Rotellis* wydał d. 24 maja odezwę do walecznych dowódcow i żołnierzy wschodnich prowinoyy greckich, zachęcając ich do obrony oyczyzny. Tak kończy: „Nie zapominaycie powinności waszych i wykonaney przysięgi. Nie zapominaycie dzieci, żon i braci waszych. Pamiętaycie, iż oddacie ich pod mordercze żelazo mściwego nieprzyjaciela, jeśli ich waszem męztwem, wspólném działaniem i posłuszeństwem nie oswobodzicie.“

Ciągnienie woyska tureckiego do Macedonii zdaje się potwierdzać. Woysko to przybywa częścią z Romelii, a częścią z Bulgarii. Spodziewają się przybycia kilku tysięcy ludzi z obozu pod *Nissą*, a 5000 z korpusu pod *Sophia*. Woysko przybywające z Romelii, stanęło już prawie na granicy Macedonii i składa się z Azyatow.

Basza turecki w *Bukarescie* odebrał rozkaz opuszczenia wraz z woyskiem swoiém Wołoszczyzny; ta tylko zachodzi przeszkoda, iż Basza musi wprzód zapłacić woysku 500.000 piastrow zaległego żołdu. Dla tego zdaje się, iż dopóki kray ten nie złoży wspomnioney summy, woysko tureckie nie wyydzie z niego. Po odebraniu firmanu Sułtana, przestał Basza mieszać się do interessow cywilnych, i władza jego rozciąga się tylko do woyska. Z resztą woysko nie okazuje wiele chęci do ustąpienia, bo się domyśla, iż musi walczyć z powstańcami w Morei.

Część floty greckiey uważa flotę turecką, którey strata wynosi blizko trzeciey części całkowitey potęgi morskiey, rachując i te okręty, które przy spaleniu tak dalece uszkodzone zostały, iż nie mogą bydź użyte do połowy miesiąca lipca. Nie zdobyli jeszcze Grecy wyspy *Scio*, ale też na całey tey spustoszoney wyspie jest tylko jedna twierdza turecka. Reszta turkow udała się do Azyi mnieyszey.

Słychać, iż eskadra grecka uderzyła w nocy z dnia 14 na 15 lipca na flotę turecką, i mocno ją uszkodziła racami palnemi. Kilka okrętow tureckich miało bydź na powietrze wysadzonych: lecz szczegóły o tym wypadku jeszcze nie nadeszły. Dywan powtórnie ofiarował Grekom przez obcego posła zawieszenie broni, czego jednak grecy nie przyjęli.

W *Koryncie* biją pieniądze greckie ze znakiem krzyża i napisem: *W Chrystusie zwycięztwo*. Twierdze *Coron*, *Modon* i *Patras* rozpoczęły układy względem poddania się grekom.“

Dostrzegacz Austryacki, zawiera następujące wiadomości z *Konstantynopola* pod 25 lipca:

„Przedsięwzięte niedawno środki do przywrócenia karności i porządku w korpusach janczarskich, wykonywane są nie tylko z nayiększą ścisłością, ale nawet coraz się dopełniają i nabierają większey mocy. W. Sułtan rozkazał, żeby liczba zaymujących koszary janczarów nie

przewyższała 40,000 ludzi; żeby woyska innego rodzaju broni, jako to: topdżych, bombardyerow, bostandżych i t d, zdjęły znaki rozmaitych izb janczarskich, i używały tylko numerow ort właściwych sobie korpusow; żeby na przyszłość znaki ort były tylko przed koszarami i obwachtami, a nie przed innemi domami, które tym sposobem niepozwoloney protekcyi używały; żeby publiczne rynki, gdzie się dawniey podczas zaburzeń naywiększe działy bezprawia, strzeżone były odtąd wyłącznie przez tę ortę do którey aga janczarów należy. Janczarowie, którzy ze wszystkich tych przepisów, oraz z niezwłocznego karania przestępujących, wyraźnie postrzegli, że tego razu rząd zajął się dzielnie przywróceniem ich do dawnieyszych karbów porządku, poddali się z cichą pokorą; a skutki tych pierwiastkowych reform dały się uczuć bardzo dobroczynnie dla wszystkich mieszkańców Konstantynopola.

„Flota turecka, połączywszy się z nadesłanemi sobie ztąd posiłkami, opuściła w tych dniach stanowisko pod *Tenedos*. Ma się udadź naprzód do *Patras*, dla zabrania nowo mianowanego Wielkiego-Admirała, *Kara Mehmed Baszy*. Wiadomość o śmierci tego Baszy była płonna; owszem miał on znowu czynić bardzo pomyślne wycieczki przeciw korpusowi powstańców, oblegającemu *Patras* od strony lądowey. Egipsko-algierska flota widzianą była d. 14 lipca na wodach pod Samos. Pogłoski o lądowaniach tey floty na różnych wyspach Archipelagu, nie potwierdziły się; prócz zatrzymania się raz przed Kandyą, gdzie kilkaset ludzi pod *Suda* na ląd wysadziła, a którzy się zaraz z powstańcami w bitwę wdali, zdaje się, że niczego więcey nie przedsięwzięła.

„Miesiąc czerwiec t. r. był dotąd dla oręża tureckiego nayniepomyślnieyszą epoką w walce z powstańcami: warowne zamki *ateński* i *Napoli di Romania* kapitulowały prawie w jednymże czasie. Kapitulacya pierwszego z nich zawartą została d. 22 lipca. Podług przyjętych w niey warunków, zapewnione było zupełnie wolne wyyście dla załogi; jednakże miała bydź zaraz potém zamordowaną. — *Coron*, *Modon* i *Patras* blokowane były ciągle przez powstańcow. *Kara Mehmed Basza*, nowomianowany W. Admirał, utrzymywał się dotąd w *Patras* z wielką dzielnością; a niespodziane cofnienie się naczelnika powstańców, *Kolokotroniego* do *Gastuni* (na południe *Patras*), nie mało mu posłużyło.

„Prawie takim był stan rzeczy, gdy tu otrzymano wiadomość o naynowszych działaniach Seraskiera *Churszyda Baszy*. Rozumiano przez czas niejaki, że go zatrzymywały dywersye czynione w Albanii przez Suliotów i korpusy powstańców greckich; atoli inaczey się rzecz okazała. *Churszyd Basza* poruczył prowadzenie woyny w Albanii Baszy *Arty*, który w 6000 ludzi, około połowy miesiąca lipca, uderzył na powstańców, i znaczne nad nimi miał odnieść zwycięztwa, o czém jednakże dokładnieyszych szczegółów jeszcze nie mamy. W tym przeciągu czasu *Churszyd Basza* z głównem woyskiem w 40,000 ludzi (podług innych doniesień ma bydź jeszcze licznieysze) udał się do Tessalii przez *Zituni*, gdzie powstańcy wielką klęskę ponieść mieli, przebył Termopile, i osądził potém *Livadyą* i *Salonę*, a podług późnieyszych listów, *Teby* i *Ateny* znowu zajął. Pewna zaś jest, że we wszystkich tych okolicach, pod koniec lipca, wielkie zamieszanie panowało.

„Przeciw woysku takiemu, jakie ma *Churszyd Basza*, nie mogą wprawdzie powstańcy równego postawić; jednakże siła ich byłaby zawsze dosyć znaczną, do dawania zaciętego oporu przy zapale, którym ożywieni bydź mają, gdyby nieporozumienia pomiędzy ich dowodzcami nie przeszkadzały ze wszystkich stron ich przedsięwzięciom. Nayzdatnieyszymi ich dwodcamt są prości żołnierze, którzy nie chcą słuchać w niczém przepisow oświeceńszych, albo całkiem nieznających sztuki wojenney rządzców politycznych. *Odysseusz*, który dla poetycznego imienia swego stał się tak głośnym w Europie, nie był jak wiadomo niczém inném tylko prostym mainotskim rabusiem, któremu Ali Basza, używając go do nayzuchwalszych i naykrwawszych przedsięwzięć, pewny rodzay znaczenia nadał. *Odysseusza* tego, który początkowie powstańcom rzeczywiste przysługi poczynił, zdaje się, że teraz spotkał koniec godny dawnieyszych jego postępków. Polityczna Junta, która siebie Senatem greckim mianuje, posłała mu dwóch wyćwiczonych w obcey służbie oficerów, którzy znajomością i doświadczeniem swoim mieli go wspierać w działaniach wojennych. *Odysseusz* kazał ich bez żadnego względu zamordować. Po takim postępku ogłoszony został za zdraycę oyczyzny i rzucono na niego klątwę. Udał się on potém do *Churszyda Baszy*, i stał się mu w teraźnieyszych jego przedsięwzięciach bardzo pomocnym *). Podług naynowszych wiadomości, miał on już, niewiadomo jakim sposobem, życie utracić. — *Kolokotroni*, chociaż nieco lepszy od *Odysseusza*, zdaje się także żyć w otwartey niezgodzie z juntą polityczną. Zaniechał on oblężenia *Patras* bez żadney wojenney przyczyny, i miał nawet odwołać z Albanii swego syna, który tam małym korpusem dowodził. *Demetryusz Ypsylanti*, którego osobisty charakter poważają, dla braku talentow woyskowych, wziętość swoję całkiem utracił. — *Maurocordato*, młody człowiek z dobrą głową i wielką zdolnością do czynności politycznych, czy już że źle zrozumianey ambicyi, czy też dla rzeczywistego niedostatku zdolnych wodzów, gra także rolę jenerała, do czego zgoła nie ma zdolności. Liczni jego przeciwnicy obwiniają go o dążenie do *Dyktatury*, którą mu, podług niektórych doniesień, partya jego rzeczywiście przyznać miała. Przy takich sprzecznościach, sprawie powstańców mogłoby się poszczęścić chyba tylko przy naywyższym stopniu nieczynności i bezskuteczności środków rządu tureckiego."

„W tych dniach miało mieysce coroczne mianowanie obu Kadiaskierów i W. Sędziego Konstantynopolu. *Halil Sade Arif Bej* mianowany został Kadiaskierem Romelli, co jest jednym z nayważnieyszych mieysc w administracyi tureckiey.

Podczas tegorocznego tak gorącego lata ukazało się morowe powietrze w wielu mieyscach państwa tureckiego. Sama nawet stolica i jey okolice, niezupełnie są wolne od tey klęski. To samo donoszą z *Saloniki*; szczególniey jednak ma grassować w Albanii. *Alexandrya* i *Algier* dotknięte są także tą plagą.

Wyspy jonskie.

(z *Gaz. Warsz.*) *Zante*, *d. 24 lipca*. Wszyscy potomkowie *Alego*, Baszy *Janiny*, wyginęli już to własną śmiercią, już to przez morderstwo, lub też zostali straceni. Wnuk tylko jego *Hussein* jeszcze żyje, i sulioci trzymają go troskliwie, jako zakładnika.

Wszystkie kościoły greckie oddają dobrowolnie srebro do mennicy, a jeden z nich posłał 26 mułow obładowanych tym kruszcem.

Seray *Churszyda* baszy, oddany został za 120 greckich zakładnikow, których *Ali* basza trzymał uwięzionych w zamku.

*) Potwierdzają to i doniesienia z *Korfu*.

Kurs wileński na assygnaty od dnia 18 sierpnia: rubel srebrny 3 rub. 77 kop., czerwony złoty nowy r. 11 kop. 68, stary r. 11 kop. 48, imperyał r. 36 kop. 60.

Wolno drukować F. N. Golański Czł. Kom Cenz. — w Wilnie w Drukarni Redakcyi

	Czas obserwacyi	Wysokość Barom.	Wys. Ther. Reau.	Wiatry.	Odmiana w powiet.
Obserwacye meterologiczne.	dnia 19 średnia	27 cal. 11,63 lin.	+ 14, stopni	Północ. Zachodni	Pogoda
	dnia 20 średnia	27 — 9,4 —	+ 13,58 — —	Poludniowy	Pochmurno
	dnia 21 godz. 5	27 — 4,2 —	+ 14, — —	Polndniowy	Deszcz

DODATEK DO GAZETY KURYERA LITEWSKIEGO N. 100.

Wilno dnia 21 Sierpnia Roku 1822 *v. s.*

Towarzystwo Dobroczynności Wileńskie.

Wydział 1szy Towarzystwa Dobroczynności Wileńskiego, ze względu na niedostatek kassy, oraz na to, żeby dobroczynna pomoc dla cierpiącey ludzkości nie została przerwaną, poruczył Podskarbiemu Towarzystwa: 1) uczynić odezwę do Szanownych Członków tegoż Towarzystwa, którzy zapisaney przez siebie coroczney ofiary jeszcze do kassy nie wnieśli, ażeby to uskutecznić raczyli; 2) żądać także, od kogo należy, ażeby zaległe procenta od kapitałów Towarzystwa w jak naykrótszym czasie wniesione zostały.

Podskarbi *Maciey Szulc.*

Sąd Exdywizorski.

1. Na skutek dekretu Remissyynego Ziem. Oszmiań. Sąd Taxatorsko Exdywizorski z niżey wyrażonych osob złożony po uprzedzonym pierwszozjazdowym dnia 2 maja roku teraźnieyszego 1822 zapadłym wyroku, powtórnie do majątku Proniun w Pcie Oszmiańskim sytuowanego, dziedzictwa W. Stanisława Łokuciewskiego b. Sędziego Gran. Oszm. należnego, w dniu 16 idącego miesiąca augusta przybywszy, zajął się rozbiorem pretensyow kredytorskich i całkowitą sprawę od daty zjazdu w przeciągu trzech tygodni wziąść w namowę udecydował: a przeto o takowym swym postanowieniu wszystkich Sędziego Łokuciewskiego wierzycieli i samego debitora jako dopiero nieobecnego, przez trzykrotną ninieyszą awizacyą zawiadamia, i że w razie niestanności którego z kredytorów amissyą wskaże, ostrzega. Datt roku 1822 mca augusta 16 dnia.

Józef Bukaty Sędzia Ziemski Ptu Oszmiań. Exdywiz. Przyd. Jakób Jankowski Sędzia Grodzki Ptu Oszmiań Exdyw. Pisarz Grodzki Oszmiań. Kazimierz Gryff Swieboda.

Regent Piotr Stankiewicz.

Obwieszczenie.

1. Andrzey Bobrowicz Prezydent Grodzki Zawileyski, Bonifacy Wińcza powiatu brasławskiego i Adam Zapasnik powiatu wileńskiego Sędziowie Grodzcy.

Oznaymujemy tym naszym obwieszczym listem JWJP. Antoniemu Prozorowi Wojew. Witebskiemu i kawalerowi, oraz JWW. Hipolitowi Wołkowi b. Prezesowi granicznemu appelacyynemu wileńskiemu, Maurycemu Prozorowi Generał. woysk polskich, Michałowi Tyszkiewiczowi Pułkownikowi woysk polskich i kawalerowi, Józefowi Łopacińskiemu Rotmistrzowi kawaleryi polskiey, tudzież dalszym wierzycielom, debitorom i pretensorom JW. Prozora: iż dla złożenia Sądu exdywizorskiego na skutek remissy i rezolucyow Sądu Głównego wileńskiego 2go departamentu celem usatysfakcyonowania kredytorow JW. Antoniego Prozora do majątku Mazuryszek w powiecie wileńskim położonego, za cztery niedziele od daty ninieyszey; to jest dnia 25 sierpnia tego 1822 roku zjedziemy, w jakowym terminie aby strony ze wszelką gotowością przystępowały, pod warunkiem amissyi, zastrzegamy.

Roku 1822 lipca 29 dnia Woźny świadczę iż kopiie tego obwieszczenia z polecenia WW. Andrzeja Bobrowicza Prezydenta Grodzkiego zawileyskiego, Bonifacego Wińczy powiatu brasławskiego i Adama Zapasnika powiatu wileńskiego Sędziow Grodzkich, JW. Antoniemu Prozorowi Wojewodz. witebskiemu i kawalerowi, Hipolitowi Wołkowi b. Prezesowi Granicznemu appelacyynemu wileńskiemu, Maurycemu Prozorowi Generał. woysk polskich, Michałowi Tyszkiewiczowi Pułkownikowi woysk polskich i kawalerowi, Józefowi Łopacińskiemu Rotmistrzowi kawaleryi polskiey, tudzież dalszym wierzycielom, debitorom i pretensorom w majątku Mazuryszkach w powiecie wileńskim podałem i o terminie zjazdu Sądu Exdywizorskiego oznaymiłem.

Wincenty Koreywa Woźny powiatu Wileń.

Roku 1822 miesiąca sierpnia 10 dnia. Przed aktami grodzkiemi powiatu wileńskiego obecnie stanąwszy Woźny w górze wyrażony tę rellacyą podanego obwieszczenia zeznał.

Przyjąłem Grodzki powiatu wileńskiego Regent Kazimierz Dauksza.

Roku 1822 miesiąca sierpnia 18 dnia Redakcya może umieścić do Gazet Kuryera Litewskiego, poświadczam: Michał Sawicki Prezydent Ziemski Powiatu Wileńskiego.

Uwiadomienie.

3. P. de Neve, mający pozwolenie dawać kurs języka i literatury francuzkiey, pod zwierzchnością Cesarskiego Uniwersytetu wileńskiego, dnia 1 września 1822 roku, otworzy zakład dla młodzi, mającey w nim brać swe nauki.

Młodzieńcy chodzić będą na lekcye do Gimnazyum lub do Uniwersytetu.

Będą mieli kurs prywatny języka francuzkiego, obeymujący: 1) Grammatykę z rozbiorem rozumowanym; 2) Wyrazy jednoznaczne i jednobrzmiące i cokolwiek do pisowni należy; 3) Wyrazy bliżkoznaczne, i cokolwiek należy do czystości i ścisłości mowy; 4) Iloczas i wymawianie czyli pronuncyacya; 5) Wykład Postaci; 6) Czytanie klassykow francuzkich.

Będą mieli także lekcyą języka niemieckiego, języka angielskiego, rysunkow, tańcow i fechtow.

Od kawalerów, chodzących na lekcye do Gimnazyum, płaci się za mieszkanie, stół, lekcye prywatne, korrepetycyą i t. d. czterysta rubli srebrem na rok szkolny. Co do kawalerów, do Uniwersytetu na lekcye uczęszczać mających, robi się układ osobny.

Życzący w tym zakładzie kawalerów umieszczać, zechcą uczynić odezwę przed dniem 1szym września 1822, do P. de Neve mieszkającego w Wilnie w domu Kulikowskiey na rogu ulicy Sawicz N. 49.

M. de Neve, autorisé à donner un Cours de Langue et de Littérature française, ouvrira le 1er septembre 1822, sous les auspices de l'Université Impériale de Vilna, un établissement pour les jeunes gens qui y font leur cours d'études.

Les jeunes gens suivront le cours du Gymnase ou de l'Université.

Ils feront un cours privé de langue française qui comprendra: 1 l'analyse raisonnée de la Grammaire; 2 les Homonymes et tout ce qui a rapport à l'orthographe; 3 les Synonymes et tout ce qui a rapport à la pureté et à la précision du langage; 4 la Prosodie et tout ce qui a rapport à la prononciation; 5 l'explication des Tropes; 6 La lecture des classique français.

Ils auront aussi des leçons privées de langue allemande; de langue anglaise; de dessin, de danse et d'escrime.

Pour les jeunes gens qui suivront le cours du Gymnase, le pension, y compris le logement, la nourriture, les leçons privées, les répétiteurs etc. est de quatre cents roubles argent pour l'année scolaire.

Il sera pris des arrangemens, à part, pour les jeunes gens qui suivront le cours de l'Université.

Les parens, qui désireraient y placer leurs jeunes gens, sont priés de s'adresser, à tems, à M. de Neve, maison Kulikowski au coin de la rue Sawicz N. 49 à Vilna.

Sąd Exdywizorski.

3. Sąd Taxatorsko Exdywizorski remissą ziemstwa oszmiańskiego dnia 5 czerwca 1822 roku nastałą, dla domierzenia satysfakcyi kredytorom i pretensorom W. Ignacego Czyża byłego Sędziego Ziemskiego oszmiańskiego przeznaczony, w terminie tąż remissą przepisanym do majętności Stymoń w oszmiańskim powiecie leżącey dnia 13 teraźnieyszego miesiąca lipca zjechawszy, po załatwieniu wszystkich kwestyow przez strony wnaszanych uczynić komportacyą do sprawy konkursowey posługujących dokumentow kredytorom i debitorom W. Czyża do kancelaryi ziemskiey oszmiańskiey w dniu 20 sierpnia idącego roku na czterotygodniową persystencyą zalecił, i termin powtórny zjazdu Exdywizorskiego Sądu dzień 16 października teraźnieyszego 1822 roku przeznaczył, na którym terminie aby wszyscy wierzyciele i debitorowie W. Czyża w Sądzie Exdywizorskim stawali i swoje objaśnienia lub dopominek do massy uczynili, zastrzegł; i że na kredytorach amissya, a na debitorach mianowicie na W. Michale Wilpiszewskim Komorniku lepelskim i W. Antonim Snadzkim do massy zawiniających pod ich niestanność należność zasądzoną zostanie zadeterminował, o czém aby strony interesowane wiedziały ninieysza awizacya w Gazecie Kuryera Litewskiego zamieszcza się. Dat roku 1822 lipca 15 dnia. Franciszek Paszkiewicz Sędzia Ziemski Powiatu Oszmiańskiego Exdywizor. Jan Szczepanowicz Pisarz Ziemski Powiatu Oszmiańskiego Exdywizor. Alfons Wituński Grodu Oszmiańskiego Prezes Exdywizor. Józef Piotrowicz Ziemski Oszmiański i Sądu Exdywizorskiego Regent.

3. Od Litewsko-Wileńskiego Rządu ogłasza się, że będący w mieście Wilnie zruynowany murowany dom, oceniony 531 rub. 17 kop. ass., należący do byłego Kommissyoniera 8mey klassy Emeliana Lebiediewa, naznaczony na przedaż z publicznych targow, na dopełnienie leżącey się na nim mieskiey i Skarbowey niedoimki, również do uzyskania za nieakuratnego podradczyka Zełkina podług rezolucyi Rządzącego Senatu na przedstawienie tego Rządu, w tey rzeczy nadesłanego; a zatem życzący mieć udział w targach i kupić ten dom, a również sam właściciel jego Kommisionier Lebiedjew, niewiadomo gdzie się znaydujący, zechcą jawić się do tego Rządu na terminy; 1szy 12, 2gi 14go 7bra teraznieyszego roku, a 3ci i ostateczny we 3 miesiące od dnia wydrukowania, które później nastąpi w Sankt-Petersburskich albo Moskiewskich gazetach. Dnia 8 augusta 1822 r. Assessor Nowicki.

Sekretarz Wierzbicki.

Stołonaczalnik Kowalenko.

Exdywizya.

3. Roku 1822 mca sierpnia 2 dnia Sąd Taxatorsko-exdywizorski dekretem Remissyinym Sądu Ziem. ptu Nowogródzkiego na usatysfakcyonowanie wierzycieli i pretensorow W. Aloizego Wysockiego Porucznika b. woysk polskich przeznaczony, i w majętności Suchorzebszczyznie w ptcie Nowogródzkim położoney reassumowany, załatwiwszy czynności pierwszemu zjazdowi właściwe, na powtórny termin ku ostateczney rozprawie dzień 12 septembra roku idącego 1822 przeznaczył, w jakowym terminie iżby wszyscy kredytorowie i pretensorowie W. Aloizego Wysockiego Porucznika z dowodami onych dopominki probującemi do Sądu ninieyszego Exdywizorskiego pod upadkiem ich pretensyow przychodzili, awizacyą do gazety Kur. Lit. ku trzykrotnemu w oney umieszczeniu podać postanawia. Działo się na sessyi sądowey w Suchorzebszczyznie. Ignacy Haciski Ziem. ptu Nowogródzkiego Sędzia i Exdywizor. Hieronim Czarkowski b. Sędzia Ptu Nowogr. Exdyw. Nikodem Kiersnowski Pisarz Ziem. Ptu Nowogr. Exdyw. Stanisław Cydzik Ziem. Nowogr. i Exdywizorski Regent.

---

3. Niżey podpisany z polecenia szlacheckiey Opieki Białostockiego i Sokolskiego powiatów, obwieszcza: iż w Obwodzie i powiecie Białostockim w folwarku Juchnowcu odbywać się będzie począwszy z dniem 27 bieżącego miesiąca augusta publiczna Licytacya wszelkiey pozostałości po zeszłym Franciszku Orsettim mianowicie składającey się z koni, bydła, owiec, sprzętów gospodarskich, mebléw, i kosztowney biblioteki dzieł w różnych językach, powiększey części kompletnych. Na którą to Licytacyą chęć mających kupna wzywa się. Dnia 6 augusta 1822 Białystok. F. Szczygielski Adw. S. Gł. Biał. Opiekun Sukcessorki po ś. p. Franciszku Orsettim.

Cena produktów na rynkach wileńskich.

Niepołożone liczby znaczą, że tych produktów nie było.

Dni Targowe. Sierpień. Piątek dnia 18.

		srebrem ruble	srebrem kop.	assygnat. ruble	assygnat. kop.
Beczka litewska mająca garcy litewskich 144.	Zyta suchego	10	—	44	—
	— surowego	7	50	30	—
	Pszenicy ozimey	11	—	44	—
	— — jarey	—	—	—	—
	Jęczmienia	7	—	28	—
	Owsa	3	50	14	—
	Gryki	—	—	—	—
	Grochu	—	—	—	—
	Bobu	—	—	—	—
	Siemienia lnianego	—	—	—	—
	— — konopnego	—	—	—	—
	Krup jęczmiennych	13	5	52	20
	— owsianych	18	50	74	—
	— gryczanych	37	98	151	92
Pud Rossyyski.	Łoju wołowego surowego	2	—	8	—
	— — — topionego	4	—	16	—
	Miodu prząśn. z woskiem	3	55	14	20
	Wosku topionego niebielon.	21	25	85	—
	Swiéc woskowych białych	25	—	100	—
	— — — żółtych	21	25	85	—
	— łojowych przywoźnych	4	80	19	20
	— — — tu robionych	4	80	19	20
	Włókna towarnego lnu	—	—	—	—
	— — — — pieńki	—	—	—	—
	Siana murożnego	—	15	—	60
	— błotnego	—	10	—	40
	Faska masła 6 garcowa	4	—	16	—
	Soli kuchen becz. gar. lit. 48	7	50	30	—
	Piwa krajow. becz. 40 garc.	3	30	13	20
	— dubeltowego	6	60	26	40
	Ptastwa po parze indyków	1	20	4	80
	— — — — kur	—	30	1	20
	— — — — gęsi	—	50	2	—
	— — — — kaczek	—	20	—	80
Od 15 sierpnia do 20	Chleba razowego funt 1	—	1½	—	5
	— — pytlowego przedn.	—	4	—	16
	Mięsa funt 1	—	3	—	12
	Wódki garniec 1	—	64	2	56